

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.5.2.27>

ZAPOBIEGANIE WYKROCZENIOM FINANSOWYM: WYMIAR PODMIOTOWY

Lusine Urtaieva

*inspektor ds. pracy ze studentami zagranicznymi,
Międzynarodowy Uniwersytet Humanistyczny (Odessa, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0001-9070-7461
e-mail: ulg2285@gmail.com*

Adnotacja. Artykuł poświęcono podkreśleniu zagadnień związanych z ustalaniem podstawowych cech podmiotów, których działalność ma na celu zapobieganie wykroczeniom finansowym poprzez zdefiniowanie pojęcia zapobiegania wykroczeniom finansowym, wyodrębnienie podmiotów zapobiegających wykroczeniom finansowym i przeprowadzenie ich klasyfikacji, podkreślenie cech determinujących.

Ustalono, że znakiem kwalifikacyjnym podmiotu zapobiegającego wykroczeniom finansowym jest przypisanie do jego kompetencji uprawnień do zapobiegania, wykrywania wykroczeń finansowych, pociągania do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych i eliminowania czynników przyczyniających się do popełnienia wykroczeń finansowych. Podkreślono, że stopniowanie podmiotów zapobiegających wykroczeniom finansowym może być dokonywane na podstawie takich kryteriów jak: w zależności od przeznaczenia funkcjonalnego uprawnionego podmiotu w systemie zapewnienia legalności działalności finansowej; w zależności od obszaru upowszechniania uprawnień podmiotów zapobiegających wykroczeniom finansowym; w zależności od kompetencji uprawnionego podmiotu i tym podobnych.

Znaczenie wyjaśnienia podmiotowego wymiaru zapobiegania wykroczeniom finansowym z jednej strony przyczynia się do ujawnienia istotnych elementów statusu prawnego uprawnionych organów, z drugiej zaś pośredniczy w potrzebie przeprowadzenia dalszych badań nad tą problematyką.

Słowa kluczowe: podmiot uprawniony, kompetencje, zapobieganie, przeciwdziałanie, prawomocność, wykroczenie finansowe.

FINANCIAL OFFENSE PREVENTION: A SUBJECT DIMENSION

Lusine Urtaieva

*Foreign Students Manager,
International Humanitarian University (Odessa, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0001-9070-7461
e-mail: ulg2285@gmail.com*

Abstract. The article is devoted to the issues related to the establishment of the essential characteristics of entities whose activities are aimed at preventing financial offenses by defining the concept of financial offense prevention, separation of subjects of financial offense prevention and classification, identification of determinants.

It is established that the qualifying feature of the subject of prevention of financial offenses is the attribution to its competence of powers to prevent, identify financial offenses, prosecute the perpetrators and eliminate the factors that contribute to the commission of financial offenses. Attention is drawn to the fact that the gradation of subjects of prevention of financial offenses can be carried out on the basis of such criteria as: depending on the functional purpose of the authorized entity in the system of ensuring the legality of financial activities; depending on the territory of distribution of powers of subjects of prevention of financial offenses; depending on the competence of the authorized entity, etc.

The importance of clarifying the subjective dimension of financial crime prevention, on the one hand, contributes to the disclosure of substantive elements of the legal status of authorized bodies, and on the other—mediates the need for further research on this issue.

Key words: authorized subject, competence, prevention, counteraction, legality, financial offense.

ЗАПОБІГАННЯ ФІНАНСОВИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ: СУБ'ЄКТНИЙ ВИМІР

Лусіне Уртаєва

*інспектор по роботі з іноземними студентами,
Міжнародний гуманітарний університет (Одеса, Україна)
ORCID ID: 0000-0001-9070-7461
e-mail: ulg2285@gmail.com*

Анотація. Статтю присвячено висвітленню питань, пов'язаних із встановленням сутнісних характеристик суб'єктів, діяльність яких спрямовано на запобігання фінансовим правопорушенням шляхом визначення поняття запобігання фінансовим правопорушенням, виокремлення суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням та проведення їх класифікації, виділення детермінуючих ознак.

Встановлено, що кваліфікуючою ознакою суб'єкта запобігання фінансовим правопорушенням є віднесення до його компетенції повноважень щодо недопущення, виявлення фінансових правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб та усунення факторів, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень. Звернено увагу на те, що градацію суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням може бути здійснено на підставі таких критеріїв, як: залежно від функціонального призначення уповноваженого суб'єкта в системі забезпечення законності фінансової діяльності; залежно від території поширення повноважень суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням; залежно від компетенції уповноваженого суб'єкта тощо.

Важливість з'ясування суб'єктного виміру запобігання фінансовим правопорушенням, з одного боку, сприяє розкриттю змістовних елементів правового статусу уповноважених органів, а з іншого – опосередковує потребу здійснення подальших досліджень цієї проблематики.

Ключові слова: уповноважений суб'єкт, компетенція, запобігання, протидія, законність, фінансове правопорушення.

Вступ. Питання визначення особливостей запобігання фінансовим правопорушенням та уповноважених на це суб'єктів тривалий час залишається дискусійним. Це зумовлено, насамперед, відсутністю нормативного закріплення поняття «фінансове правопорушення», а також єдиного підходу до визначення критеріїв розмежування запобігання фінансовим правопорушенням та протидії фінансовим правопорушенням. Загальноприйнятим є розуміння суб'єкта запобігання фінансовим правопорушенням як державного чи муніципального органу, натомість не завжди статус державного органу детермінує наявність компетенції у сфері фінансової діяльності. Вказане підтверджує необхідність з'ясування сутності суб'єктного виміру запобігання фінансовим правопорушенням.

Метою дослідження є встановлення сутнісних характеристик суб'єктів, діяльність яких спрямовано на запобігання фінансовим правопорушенням шляхом виконання таких науково-дослідницьких *задач*, як: визначити поняття запобігання фінансовим правопорушенням, дослідити систему суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням, здійснити градацію суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням.

Під час здійснення даного дослідження використовувались загальні та спеціальні методи наукового пізнання: метод системного аналізу, діалектичний метод, формально-логічний метод та структурно-функціональний, а також ряд емпіричних методів. Основу дослідження склали висновки, які зроблено провідними вченими у сфері адміністративного та фінансового права, зокрема: В.Б. Авер'яновим, В.М. Бевзенком, Ю.П. Битяком, Л.К. Вороновою, М.П. Кучерявенком, С.В. Ківаловим, О.С. Койчевою, В.К. Колпаковим, О.В. Кузьменком, Т.А. Латковською, Р.С. Мельником, О.Ю. Усковим та ін. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, окремі питання виділення системи суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням та специфіки їх компетенції є малодослідженими та потребують наукового переосмислення.

Практична значимість: результати дослідження цікаві та корисні для вітчизняних законодавців та суб'єктів публічного адміністрування на фоні актуалізації тенденцій демократизації та гуманізації управлінських процесів.

Новизна та оригінальність дослідження: всі результати отримані самостійно, є оригінальними (відсутні аналоги та некоректні запозичення). Предмет дослідження розглядається в Україні вперше і має перспективу подальшого розвитку.

1. Сутнісні характеристики запобігання фінансовим правопорушенням

Основою виокремлення фінансового правопорушення як самостійного виду юридичного правопорушення є специфіка фінансових правовідносин, які є об'єктом посягання. Традиційно фінансові правопорушення зустрічаються у межах податкової (Будько, 2005: 84), бюджетної або валютної сфер (Савченко, 2001: 23). При цьому до загальних ознак фінансового правопорушення можна віднести те, що: це діяння, яке виражено у формі дії або бездіяльності; воно є суспільно шкідливим або небезпечним; воно є протиправним діянням, яке порушує норми фінансового законодавства та зачіпає фінансові інтереси держави; за його вчинення встановлено правову відповідальність; тощо (Іванський, 2014: 171).

У цьому дослідженні за основу взято визначення фінансового правопорушення як протиправного суспільно шкідливого або небезпечного діяння, що порушує норми фінансового законодавства і за яке передбачено юридичну відповідальність. Об'єктом посягання фінансових правопорушень є суспільні відносини, що складаються у сфері: оподаткування, адміністрування митних платежів, бюджетного процесу, здійснення розрахунків в національній та іноземній валюті, проведення готівкових та безготівкових розрахунків, провадження ліцензованої господарської діяльності, банківської діяльності, державного страхування тощо.

Щодо діяльності, яку спрямовано на запобігання фінансовим правопорушенням, то її спрямовано на відвернення цього виду правопорушень в цілому (Яременко, Сліпущко, 2008: 58). У юридичній літературі терміни «запобігання», «профілактика», «превенція» та «попередження» використовуються як синонімічні. Одночасно в спеціальних дослідженнях профілактика розглядається як цілеспрямована діяльність із виявлення та усунення причин та умов конкретних злочинів; запобігання – як недопущення реалізації замислених злочинів шляхом установлення осіб, що намагаються їх учинити, а також ужиття до них необхідних заходів; а припинення – як перешкодження продовженню розпочатого злочину та доведенню його до кінця (Кайданович, 2020: 95).

Таким чином, доцільним уявляється визначення запобігання фінансовим правопорушенням як діяльності, що охоплює недопущення, завчасне відвернення та виявлення фінансових правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб та усунення факторів, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень.

Незважаючи на єдину мету, діяльність щодо запобігання фінансових правопорушень має різний прояв, інструменти та методи залежно від спрямування на публічний сектор чи приватний. У рамках цього дослідження доцільно звернути увагу на запобігання фінансових правопорушень у публічному секторі, що можна визначити як сукупність суспільних відносин, які виникають під час недопущення, відвернення та сприяння виявленню ознак фінансового правопорушення під час адміністрування публічних фінансів.

2. Поняття та градація суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням

Загалом, поняттям «суб'єкт» (лат. «subjectum» – підкладне) позначають джерело цілеспрямованої активності, носія предметно-практичної діяльності, оцінки і пізнання. Суб'єктом визнають особу або групу осіб, колектив, організацію, які є активними учасниками у якому-небудь акті, процесі; людину як носія яких-небудь властивостей; особу чи організацію, які мають певні права та обов'язки (Куньч, 2010: 634). Пристосувавши означене до предмету цього дослідження, зазначимо, що суб'єкти, діяльність яких спрямовано на запобігання фінансових правопорушень, складають інституційну систему забезпечення законності фінансової діяльності.

Кваліфікуючою ознакою суб'єкта запобігання фінансовим правопорушенням є віднесення до його компетенції повноважень щодо недопущення, виявлення фінансових правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб та усунення факторів, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень.

Класифікація суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням має як теоретичне, так і прикладне значення, що опосередковано можливістю формування групових ознак, які притаманні відповідному державному органу на підставі її ідентифікації. Загалом, градація суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням може бути здійснена на підставі таких критеріїв, як: залежно від функціонального призначення уповноваженого суб'єкта в системі забезпечення законності фінансової діяльності; залежно від території поширення повноважень суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням; залежно від компетенції уповноваженого суб'єкта тощо.

Відповідно, суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням доцільно класифікувати залежно від їх функціонального призначення в системі забезпечення законності фінансової діяльності на:

1) суб'єктів, яких уповноважено на недопущення, виявлення та протидію фінансових правопорушень (наприклад, Державна податкова служба України, Державна митна служба України, Бюро економічної безпеки);

2) суб'єктів, яких уповноважено на створення умов із недопущення фінансових правопорушень та усунення факторів, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень (наприклад, Міністерство фінансів України, Президент України).

Залежно від території поширення повноважень суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням можна виокремити:

1) суб'єктів загальнодержавного значення (наприклад, Міністерство фінансів України, Бюро економічної безпеки України);

2) суб'єктів місцевого значення (наприклад, органи місцевого самоврядування, місцеві державні адміністрації).

Залежно від компетенції уповноваженого суб'єкта, якого віднесено до системи запобігання фінансовим правопорушенням, їх можна класифікувати на:

1) суб'єктів, що визначають нормативно-правові засади фінансової діяльності та запобігання фінансовим правопорушенням та які є органами загальної компетенції. До них віднесено: Президента України, Кабінет Міністрів України, Верховну Раду України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування;

2) суб'єктів, що здійснюють безпосередньо діяльність, пов'язану із запобіганням фінансових правопорушень та які є органами спеціальної компетенції. До них віднесено: Міністерство фінансів України, Державну казначейську службу України, Бюро економічної безпеки, Державну податкову службу України та її територіальні органи, Державну митну службу України та митниці, Державну фінансову інспекцію України, Рахункову палату, Державну службу фінансового моніторингу України тощо.

3. Компетенція суб'єктів загальної компетенції у сфері запобігання фінансовим правопорушенням

Загалом, компетенція як структурний елемент суб'єкта запобігання фінансовим правопорушенням складається із сукупності визначених повноважень, яких йому надано в межах конкретного предмету відання, які він має право вирішувати в процесі практичної діяльності. До суб'єктів загальної компетенції у сфері запобігання фінансовим правопорушенням віднесено: Президента України, Кабінет Міністрів України, Верховну Раду України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Так, відповідно до ст. 85 Конституції України, до компетенції Верховної Ради України у сфері фінансової діяльності віднесено: прийняття законів з фінансових питань; затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання; затвердження рішень про надання Україною позик та економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їхнім використанням (Конституція України, 1996).

Президента України як главу держави, відповідно до ст. 106 Конституції України, наділено владними повноваженнями, що реалізуються в різних сферах суспільних відносин, включаючи фінансові правовідносини, а саме: призначення на посади та звільнення з посад половини складу Ради Національного банку

України; зупинення дії актів Кабінету Міністрів України з мотивів невідповідності їх Конституції; підписання законів, прийнятих Верховною Радою України; накладення вето щодо прийнятих Верховною Радою України законів (крім законів про внесення змін до Конституції України) з подальшим поверненням їх на повторний розгляд Верховної Ради України. Крім того, Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на всій території України (Конституція України, 1996).

Кабінет Міністрів України є вищим органом загальної компетенції у системі виконавчої влади. Відповідно до ст. 116 Конституції України, він забезпечує державний суверенітет та економічну самостійність України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції та законів України, актів Президента України; забезпечує здійснення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; розробляє і реалізує загальнодержавні програми економічного розвитку України; розробляє проект Закону «Про Державний бюджет України» і забезпечує виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України, подає Верховній Раді України звіт про його виконання; організовує і забезпечує здійснення зовнішньоекономічної діяльності України, митної справи (Конституція України, 1996). Крім того, Законом України «Про Кабінет Міністрів України» встановлено, що діяльність Кабінету Міністрів України спрямовується на забезпечення інтересів українського народу шляхом виконання Конституції та законів України, актів Президента України, постанов Верховної Ради України, а також Програми діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої Верховною Радою України, вирішення питань державного управління у сфері, зокрема, економіки та фінансів (ст. 19, 20) (Про Кабінет Міністрів України, 2014).

Щодо органів місцевого самоврядування, то відповідно до ст. 143 Конституції України територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їхнє виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їхнє виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону (Конституція України, 1996). Вказані положення корелюють із профільним Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», яким визначено, що виключно до компетенції сільської, селищної, міської ради належить вирішення питань щодо: затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання відповідного бюджету; встановлення місцевих податків і зборів та розмірів їхніх ставок у межах, визначених законом; утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди; прийняття рішень щодо випуску місцевих позик; прийняття рішень щодо отримання позик з інших місцевих бюджетів та джерел, а також щодо передання коштів з відповідного місцевого бюджету; прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг щодо сплати місцевих податків і зборів (Про місцеве самоврядування в Україні, 1997).

Таким чином, суб'єкти загальної компетенції наділені повноваженнями, яких спрямовано на створення умов щодо протидії вчиненню фінансовим правопорушенням через належне забезпечення законності фінансової діяльності.

4. Суб'єкти спеціальної компетенції у сфері запобігання фінансовим правопорушенням

Перелік суб'єктів, що безпосередньо здійснюють діяльність, пов'язану із запобіганням фінансовим правопорушенням та які є органами спеціальної компетенції, не є вичерпним. До них віднесено: Міністерство фінансів України, Бюро економічної безпеки, Рахункову Палату, Державну казначейську службу України, Державну податкову службу України та її територіальні органи, Державну митну службу України та митниці, Державну фінансову інспекцію України.

Первинно зазначимо, що Міністерство фінансів України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову, бюджетну та боргову політику, державну політику у сфері міжбюджетних відносин та місцевих бюджетів, державну політику у сфері державного пробірного контролю, бухгалтерського обліку та аудиту, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері контролю за дотриманням бюджетного законодавства, державного фінансового контролю, державного внутрішнього фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, коштів клієнтів відповідно до законодавства, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення і т.д. Вказаний суб'єкт запобігання фінансовим правопорушенням реалізує надані повноваження через прийняття підзаконних нормативно-правових актів, індивідуальних (адміністративних) актів та адміністративних договорів (Про Міністерство фінансів України, 2014).

Відповідно до ст. 98 Конституції України, контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їхнім використанням здійснює Рахункова палата (Конституція України, 1996). До повноважень Рахункової палати належить здійснення контролю за: використанням коштів Державного бюджету України відповідно до законів про Державний бюджет України на відповідний рік; утворенням, обслуговуванням і погашенням державного боргу України; ефективністю використання та управління коштами Державного бюджету України; використанням коштів у частині фінансування повноважень місцевих державних адміністрацій та делегованих місцевому самоврядуванню повноважень органів виконавчої влади щодо доходів і видатків; своєчасним виконанням видаткової частини Державного бюджету України, витрачанням бюджетних коштів, у тому числі коштів загальнодержавних цільових фондів, за обсягами, структурою та їхнім цільовим призначенням; фінансуванням загальнодержавних програм тощо (Про Рахункову палату, 2015).

На Державну казначейську службу України покладено обов'язок щодо здійснення контролю за: здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень бюджету, взятих бюджетних зобов'язань розпорядниками бюджетних коштів та здійсненні платежів за цими зобов'язаннями; веденням бухгалтерського обліку всіх операцій щодо виконання бюджетів та складання звітності про їхнє виконання. Одночасно виключно цей суб'єкт здійснює оперативне управління наявними фінансовими ресурсами, що ним обліковуються (Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України, 2015).

Слід зазначити, що контрольним повноваженнями у сфері фінансової діяльності також наділено:

1) Державну фінансову інспекцію України щодо: використання і збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильності визначення потреби в бюджетних коштах та взяття зобов'язань; виконання функцій з управління об'єктами державної власності; цільового використання коштів державного і місцевих бюджетів; цільового використання і своєчасного повернення кредитів (позик), отриманих під державні (місцеві) гарантії; складання бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання; усунення виявлених недоліків і порушень тощо (Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України, 2014);

2) Державну комісію із цінних паперів та фондового ринку щодо здійснення державного регулювання та контролю за випуском та обігом цінних паперів та їхніх похідних на території України, а також у сфері спільного інвестування (Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні, 1996);

3) Державну службу фінансового моніторингу України щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, 2015);

4) Державну податкову службу України щодо контролю за надходженням до бюджетів та державних цільових фондів податків, зборів, платежів, а також за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), проведенням розрахункових операцій, а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону (Положення про Державну податкову службу України, 2019);

5) Державну митну службу України щодо дотримання вимог законодавства з питань митної справи та дотримання підприємствами і громадянами встановленого законодавством порядку переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України (Положення про Державну митну службу України, 2019) тощо.

Окремо слід звернути увагу на компетенцію Бюро економічної безпеки України, що є центральним органом виконавчої влади, на який покладено завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, а саме: виявлення зон ризиків у сфері економіки шляхом аналізу структурованих і неструктурованих даних; оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації та усунення; забезпечення економічної безпеки держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави; збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню в майбутньому; виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги тощо (Про Бюро економічної безпеки України, 2021).

Таким чином, система суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням, яких наділено спеціальною компетенцією, є досить розгалуженою та потребує окремого теоретико-правового аналізу.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що запобігання фінансовим правопорушенням є діяльністю, яка охоплює недопущення, завчасне відвернення та виявлення фінансових правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб та усунення факторів, які сприяють вчиненню фінансових правопорушень. Зазначено, що, незважаючи на єдину мету, діяльність щодо запобігання фінансових правопорушень має різний прояв, інструменти та методи залежно від спрямування на публічний чи приватний сектор. У рамках цього дослідження доцільно звернути увагу на запобігання фінансових правопорушень у публічному секторі.

Кваліфікуючою ознакою суб'єкта запобігання фінансовим правопорушенням є віднесення до його компетенції повноважень щодо недопущення, виявлення фінансових правопорушень, притягнення до відповідальності винних осіб та усунення факторів, що сприяють вчиненню фінансових правопорушень. Класифікація суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням здійснено на підставі таких критеріїв, як: залежно від функціонального призначення уповноваженого суб'єкта в системі забезпечення законності фінансової діяльності; залежно від території поширення повноважень суб'єктів запобігання фінансовим правопорушенням; залежно від компетенції уповноваженого суб'єкта тощо.

До суб'єктів, що визначають нормативно-правові засади фінансової діяльності та запобігання фінансовим правопорушенням та які є органами загальної компетенції, віднесено: Президента України, Кабінет Міністрів України, Верховну Раду України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування. До суб'єктів, що здійснюють безпосередню діяльність, пов'язану із запобіганням фінансової діяльності, та які є органами спеціальної компетенції, віднесено: Міністерство фінансів України, Бюро економічної безпеки, Державну податкову службу України та її територіальні органи, Державну митну службу України та митниці, Державну фінансову інспекцію України, Рахункову палату, Державну службу фінансового моніторингу України тощо.

Список використаних джерел:

1. Савченко Л.А. Фінансове право : навч. посібник. Ірпінь : Акад. ДПС України, 2001. С. 23.
2. Будько З.М. Фінансово-правова відповідальність за вчинення податкових правопорушень : дис. на здобуття ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Запоріжжя, 2005. С. 84.
3. Іванський А.Й. Фінансове право : підручник. Київ : Київський міжнародний університет, 2014. 780 с.
4. Кайданович Т.М. Теоретичні основи запобігання злочинності (торгівлі людьми): кримінологічний аспект. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. № 5. С. 94–98.
5. Новий словник української мови: [У 3 т.] / укладачі В. Яременко, О. Сліпущко. Київ : видавництво «Аконіт», 2008. Т. 3: П-Я. 862 с.
6. Куньч З.Й. Універсальний словник української мови. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2007. 848 с. Новий тлумачний словник сучасної української мови / уклад.: Радченко І.О., Орлова О.М. Київ : ПП Голяка В.М., 2010. 768 с.
7. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.08.2021).
8. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 05.08.2021).
9. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.06.2021 р.).
10. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 375. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
11. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 р. № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
12. Про затвердження Положення про Державну казначейську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
13. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. № 310. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
14. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
15. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
16. Про затвердження Положення про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).
17. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 р. № 1150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення: 05.08.2021 р.).

References:

1. Savchenko L. A. (2001) Finansove pravo [Financial law] : navch. posibnyk / L. A. Savchenko, A. V. Tsybaliuk, V. K. Shkarupa ta in. Irpin : Akad. DPS Ukrainy, S. 23. [in Ukrainian].
2. Budko Z.M. (2005) Finansovo-pravova vidpovidalnist za vchynennia podatkovykh pravoporushen [Financial and legal liability for the commission of tax offenses]: dys. na zdobuttia stupenia kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo» / Zakhar Mykolaiovych Budko. Zaporizhzhia, S. 84. [in Ukrainian].
3. Ivanskyi A.I. (2014) Finansove pravo [Financial law]: pidruchnyk. Kyiv: Kyivskyi mizhnarodnyi universytet, 780 s. [in Ukrainian].
4. Kaidanovych T.M. Teoretychni osnovy zapobihannia zlochynnosti (torhivli liudmy): kryminolohichniy aspekt [Theoretical foundations of crime prevention (human trafficking): criminological aspect]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: yurydychni nauky*. 2020. № 5. S. 94-98. [in Ukrainian].
5. Novyi slovnyk ukrainskoi movy: [New dictionary of the Ukrainian language] [U 3 t.] / [ukladachi V. Yaremenko, O. Slipushko]. K.: vydavnytstvo «Akonit», 2008. T. 3: P-Ya. 862 s. [in Ukrainian].
6. Kunch Z.I. Universalnyi slovnyk ukrainskoi movy. [Universal dictionary of the Ukrainian language]. Ternopil: Navchalna knyha. Bohdan, 2007. 848 s.728. [in Ukrainian].
7. Konstytutsiia Ukrainy: pryiniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 r. [Constitution of Ukraine]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
8. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 27.02.2014 p. № 794-VII. [On the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> [in Ukrainian].
9. Pro mistseve samovriyaduvannya v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR. [On local self-government in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo finansiv Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.08.2014 r. № 375. [On approval of the Regulation on the Ministry of Finance of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Pro Rakhunkovu palatu: Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 576. [On the Accounting Chamber]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text> [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu kaznacheisku sluzhbu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.04.2015 r. № 215. [On approval of the Regulations on the State Treasury Service of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu finansovu inspektsiiu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.08.2014 r. № 310. [On approval of the Regulation on the State Financial Inspection of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/310-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
14. Pro derzhavne rehuliuвання rynku tsinnykh paperiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 30 zhovtnia 1996 r. № 448. [On state regulation of the securities market in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
15. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sluzhbu finansovoho monitorynhu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.07.2015 r. № 537. [On approval of the Regulation on the State Financial Monitoring Service of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu podatkovu sluzhbu Ukrainy ta Derzhavnu mytnu sluzhbu Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.03.2019 r. № 227. [On approval of the Regulations on the State Tax Service of Ukraine and the State Customs Service of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
17. Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.01.2021 r. № 1150. [On the Bureau of Economic Security of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> [in Ukrainian].
18. Novyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [New explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / uklad.: Radchenko I. O., Orlova O. M. Kyiv.: PP Holiaka V. M., 2010. 768 s. [in Ukrainian].